

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) sa predkladá na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021. Naliehavá potreba riešenia dlhodobej zdravotnej starostlivosti je deklarovaná nielen v Stratégii dlhodobej starostlivosti v Slovenskej republike, ale aj vo viacerých aktuálnych strategických dokumentoch v oblasti zdravotnej a sociálnej starostlivosti a v odporúčaní Európskej komisie a v poslednom rade aj v Programovom vyhlásení vlády na roky 2021 – 2024.¹

Dlhodobá starostlivosť je aj súčasťou Plánu obnovy a odolnosti SR schváleného Európskou komisiou v roku 2021 (ďalej len „Plán obnovy“), a to najmä komponentu 13². Jedným z míľnikov tohto komponentu je vypracovanie nového legislatívneho rámca pre dlhodobú zdravotnú starostlivosť a paliatívnu zdravotnú starostlivosť. Plán obnovy poukazuje na potrebu užšej spolupráce medzi rezortmi práce, sociálnych vecí a rodiny a zdravotníctva, ktorých koordinácia je pre potreby integrácie sociálnej a zdravotnej starostlivosti dlhodobo nepostačujúca, v dôsledku čoho nie je zabezpečená kontinuita a v konečnom dôsledku môže viesť k zhoršeniu zdravotného stavu a rehospitalizáciám osôb, ktorým táto starostlivosť nebola poskytnutá v potrebnom čase a rozsahu.

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je zabezpečiť dostupnosť, kvalitu a efektívnosť dlhodobej zdravotnej starostlivosti a paliatívnej zdravotnej starostlivosti pre osoby, ktorých zdravotný stav si to vyžaduje, a to nielen v zdravotníckych zariadeniach, ale najmä v domácom alebo v inom prirodzenom prostredí, v ktorom sú tieto osoby umiestnené. Po dôkladnom posúdení existujúcej právnej úpravy Ministerstvo zdravotníctva SR ako predkladateľ zákona prehodnotilo svoj zámer vypracovať pre oblasť dlhodobej zdravotnej starostlivosti samostatný návrh zákona o dlhodobej zdravotnej starostlivosti a paliatívnej zdravotnej starostlivosti a z dôvodu udržania komplexnosti právneho predpisu upravujúceho zdravotnú starostlivosť považuje za dostatočujúcu novelizáciu už existujúceho zákona č. 576/2004 Z. z. a ostatných súvisiacich a vykonávacích predpisov.

Predmetom návrhu zákona je zadefinovanie pojmu dlhodobá zdravotná starostlivosť (ďalej len „dlhodobá starostlivosť“) a jej jednotlivých foriem, paliatívnej zdravotnej starostlivosti, vrátane úpravy zmluvných a úhradových mechanizmov tejto zdravotnej starostlivosti a zadefinovanie rozsahu údajov potrebných pre monitoring dostupnosti, kvality a efektívnosti tejto starostlivosti. Ide o vypracovanie základného právneho rámca úpravy pre dlhodobú zdravotnú starostlivosť a paliatívnu zdravotnú starostlivosť. Za účelom zvýšenia

¹ http://www.vlada.gov.sk/data/files/2008_programove-vyhlasenie-vlady.pdf

² https://www.mfsr.sk/files/archiv/1/Plan_obnovy_a_odolnosti.pdf

kvality a lepšej koordinácie zdravotnej starostlivosti a predchádzaniu opakovaných hospitalizácií sa stanovuje povinnosť poskytovateľom zdravotnej starostlivosti (ďalej aj „PZS“) predkladať zdravotnej poisťovni zákonom určené údaje a zároveň povinnosť zdravotnej poisťovni predkladať ministerstvu zdravotníctva v anonymizovanej podobe údaje súvisiace s poskytovaním ošetrovateľskej starostlivosti ako následnej ošetrovateľskej starostlivosti a dlhodobej ošetrovateľskej starostlivosti v elektronickej podobe, ktorej formu zverejní na svojom webovom sídle Ministerstvo zdravotníctva SR po predchádzajúcom prerokovaní a po dohode so zástupcami zdravotných poisťovní.

Týmto návrhom zákona sa činnosť zariadení sociálnej pomoci dopĺňa o ošetrovateľskú starostlivosť ako následnú zdravotnú starostlivosť a o dlhodobú ošetrovateľskú starostlivosť. Zároveň sa aj pre tieto zariadenia sociálnej pomoci, ktoré majú uzatvorenú zmluvu so zdravotnou poisťovňou a aj pre zariadenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately bez ohľadu na zmluvný vzťah definuje povinnosť oznamovať zdravotným poisťovniam v zákonom stanovenom rozsahu a lehote údaje potrebné pre monitorovanie dlhodobej zdravotnej starostlivosti.

Návrh zákona definuje aj právo osoby, ktorej je poskytovaná zdravotná starostlivosť, na poskytovanie duchovnej služby a duchovnej podpory. Pri definovaní tohto práva predkladateľ zákona vychádzal z celosvetového trendu kritiky zdravotnej starostlivosti za jej značnú dehumanizáciu. Na základe tejto kritiky vznikajú nové trendy aj pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktorých jedným z cieľov je zakomponovanie spirituálneho aspektu do celkovej starostlivosti o pacientov. Nenaplnené duchovné potreby často súvisia so zníženou kvalitou starostlivosti, nespokojnosťou pacientov a zníženou kvalitou života. Duchovná pomoc a podpora poskytovaná duchovným podľa osobitného zákona nie je považovaná za zdravotnú starostlivosť, ani za súčasť zdravotnej starostlivosti a nie je hradená z prostriedkov verejného zdravotného poistenia.

Informatívne sú ako prílohy návrhu zákona predložené aj návrhy súvisiacich a vykonávacích predpisov, a to návrh opatrenia, ktorým sa mení opatrenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 07045/2003 z 30. decembra 2003, ktorým sa ustanovuje rozsah regulácie cien v oblasti zdravotníctva v znení neskorších predpisov (ďalej len „cenové opatrenie“), návrh výnosu, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 09812/2008-OL z 10. septembra 2008 o minimálnych požiadavkách na personálne zabezpečenie a materiálno-technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení v znení neskorších predpisov, návrh nariadenia vlády, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády č. 776/2004 Z. z., ktorým sa vydáva katalóg zdravotných výkonov a návrh nariadenia vlády, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, návrh vyhlášky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 84/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú určujúce znaky jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení, návrh vyhlášky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 92/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú indikačné kritériá na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení

sociálnych služieb a v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a ktorou sa ustanovuje vzor návrhu zodpovednej osoby na indikáciu poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb a v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

S cieľom zabezpečenia poskytovania dlhodobej zdravotnej starostlivosti a paliatívnej zdravotnej starostlivosti poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti je úhrada za túto starostlivosť zadefinovaná v cenovom opatrení formou pevných cien pre jednotlivých PZS hradených z verejného zdravotného poistenia, a to výlučne len po dobu dvojnásobného obdobia zberu údajov nevyhnutne potrebných na vyhodnotenie dostupnosti, kvality a efektívnosti tejto starostlivosti. Predkladateľ zákona predpokladá, že v rámci tohto obdobia budú získané dostatočné a relevantné údaje o dostupnosti ošetrovateľskej starostlivosti ako následnej zdravotnej starostlivosti a dlhodobej ošetrovateľskej starostlivosti, na základe ktorých bude vyhodnotená kvalita tejto starostlivosti a následne upravený spôsob jej financovania bez potreby regulácie zo strany ministerstva. Dostupnosť dlhodobej zdravotnej starostlivosti a paliatívnej zdravotnej starostlivosti je súčasťou Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky a vyplýva aj z Charty práv pacientov, ktorou je Slovenská republika viazaná. V súčasnosti je na Slovensku nedostatok zdravotníckych zariadení poskytujúcich dlhodobú zdravotnú starostlivosť a paliatívnu zdravotnú starostlivosť, v dôsledku čoho sa táto starostlivosť stáva nedostupnou pre osoby, ktoré sú na jej poskytovanie odkázané. Je preto vo verejnom záujme, aby úhrady za poskytovanie dlhodobej zdravotnej starostlivosti a paliatívnej zdravotnej starostlivosti zabezpečovali primerané krytie ekonomicky oprávnených nákladov týchto poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v súvislosti s uvedenými zmenami tak, aby mohli plniť svoju funkciu v požadovanej kvalite a na adekvátnej úrovni. Dočasnou reguláciou cien tejto starostlivosti sa zabezpečí nielen motivácia pre PZS na vytváranie zdravotníckych zariadení na poskytovanie tejto starostlivosti, ale predovšetkým sa zvýši jej dostupnosť pre osoby, ktoré sú na túto starostlivosť odkázané.

Prijatie predloženého návrhu zákona bude mať pozitívne sociálne vplyvy, nebude mať vplyv na podnikateľské prostredie, návrh zákona bude mať negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, nebude mať vplyvy na informatizáciu spoločnosti, nebude mať vplyv na životné prostredie, nebude mať vplyv na služby verejnej správy pre občana, nebude mať vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, zákonmi Slovenskej republiky a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právne záväznými aktmi Európskej únie.

Vzhľadom na dĺžku legislatívneho procesu sa navrhuje účinnosť zákona od 1. júla 2022.